

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Suchdol nad Odrou, okres Nový Jičín

Suchdol nad Odrou, Komenského 323, 742 01 Suchdol nad Odrou

Identifikátor školy: 600 138 208

Zřizovatel: Obec Suchdol nad Odrou, Komenského 318, 742 01 Suchdol nad Odrou

Okresní úřad Nový Jičín, referát školství Štefánikova 9, 741 01 Nový Jičín

Termín konání inspekce: 12. – 15. březen 2001

Čj.	144 092/01-11128
Signatura	on4cu129

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Ve školním roce 2000/2001 zabezpečuje Základní škola v Suchdole nad Odrou úplné základní vzdělání 310 žákům, 52 dojíždí z Jeseníku nad Odrou a 8 z blízkých obcí. Vyučování je organizováno v šestnácti třídách s průměrným počtem 19 žáků. Z hlediska právní formy je škola zálohovou organizací a její součástí jsou jídelna, družina a klub.

K původní budově školy z r. 1932 byly později přistaveny čtyři pavilony, všechny budovy jsou vzájemně propojeny. Z hlediska běžného provozu je počtem učeben, odborných pracoven a odpovídajícího sociálního zázemí prostorová vybavenost plně vyhovující. K dispozici je tělocvična, hřiště a školní pozemek.

Při škole je zřízena rada školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Byly navštíveny hodiny českého jazyka všech vyučujících ve 4. až 9. ročníku. Týdenní hodinové dotace, které korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998, byly o jednu hodinu zvýhodněny v 6. ročníku, v 7. až 9. ročníku byly stanoveny v nejnižších hodnotách. V početnějších třídách je zavedeno dělení tříd na skupiny. Tematické plány byly vypracovány v souladu s učebními osnovami, se snahou o adresnost vůči jednotlivým třídám a integrovaným žákům. Pro žáky s dysfunkcemi byly rovněž vytvořeny individuální učební plány, reedukace probíhají mimo vyučování. Škola nenabízí v oboru český jazyk žádný volitelný ani nepovinný předmět, příprava žáků 9. tříd na přijímací zkoušky je řešena formou konzultací. Základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna.

Ze sedmi navštívených vyučujících čtyři splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti, jeden má pouze pedagogickou způsobilost. Tím došlo k porušení vyhlášky č. 139 ze dne 28. května 1997 o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Během hospitací bylo možno vysledovat, že ne všichni vyučující byli na výuku dobře metodicky či odborně připraveni. Bez ohledu na kvalifikaci a délku praxe se na jedné straně projevila organizační nezkušenost, na druhé straně v několika případech neodborný, rutinní a zjednodušující výklad.

Problematika českého jazyka je řešena v rámci metodického sdružení učitelů 1. stupně a předmětové komise na 2. stupni. Projednávají se především organizační záležitosti, méně se řeší otázky vztahující se k metodice nebo vlastní výuce. V rámci činnosti metodických orgánů probíhá i pedagogické vedení začínajících nebo nekvalifikovaných učitelů. V hospitovaných hodinách se projevila větší potřeba vzájemných návštěv, poznání a koordinace práce všech vyučujících. Je vytvořen systém pravidelného prověřování znalostí žáků, následných rozborů a náprav, žákovské písemnosti procházel kontrolou, hodnocením a opravami.

Vybavenost učeben a dalších výukových prostorů školy je na standardní úrovni. Výuka předmětu probíhá převážně v kmenových třídách, které poskytují dostatečné podmínky pro zvolené vyučovací metody a formy. Výuka literární výchovy na 2. stupni je podle volby vyučujícího realizována v prostorách školní knihovny, která pro tento předmět poskytuje svým vybavením a uspořádáním velmi příznivé prostředí. Třídy, zvláště na 1. stupni, jsou zařízením,

názornou systematizací předmětů i výzdobou pedagogicky podnětné. V hodinách českého jazyka jsou užívány učebnice nakladatelství Alter a SPN. Výuka předmětu je zajištěna běžnými pomůckami lexikálního a odborného charakteru, učitelé mohou užívat souvislou četbu ze žákovské knihovny, alternativní texty, jazykové příručky a cvičebnice. K dispozici mají i běžnou audiovizuální či didaktickou techniku, avšak ani v jedné hodině s ní nebylo pracováno. Z didaktických pomůcek byly v hodinách použity učebnice, pracovní listy, poměrně málo se pracovalo na tabuli. Užívání počítačů v přípravě učitelů na vyučování i ve výuce samotného českého jazyka je možné, naráží především však na personální problémy.

Hodiny byly většinou naplánovány jako opakovací a procvičovací, tomu byly podřízené i zvolené vyučovací metody a organizační formy, mnohdy však stereotypně a zdouhavě. Výuka byla řízena většinou promyšlenými a srozumitelnými pokyny, sled a výběr informací byl, až na dvě zhlédnuté hodiny, v zásadě přiměřený náročnosti učiva. Převažovaly frontální metody, velmi málo se projevovala snaha o individuální přístup k méně zdatným nebo pomalejším jedincům, ani žákům s rychlejším tempem práce nebyla věnována pozornost. V hodinách byly použity tradiční a osvědčené postupy, v několika případech byly zařazeny formy individuálních úkolů, pouze jednou práce ve dvojicích. Větší míra tvořivosti v této oblasti se projevila u jedné vyučující na 2. stupni. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky. Ne ve všech hodinách však zbyl časový prostor na shrnutí učiva a na závěrečné hodnocení práce třídy. Mnohdy nebyl cíl úplně splněn pro špatný odhad času, šíře nebo délky probíhajících činností, téma bylo pak zadáno k dopracování jako domácí úkol. Organizace hodin velmi málo umožňovala podíl samostatné práce, i v ní byli žáci však vedeni spíše k mechanickému zdůvodňování, doplňování, ba opisování, než k tvořivým aktivitám. Například ve všech třech hodinách slohu se žáci ke stylizování vůbec nedostali, učivo bylo vyvozeno pouze teoreticky. Pozornost se učitelé snažili zajišťovat různými motivačními výzvami, méně již aktualizací nebo hrou. Naprosto chyběly relaxační chvílky, ani pracovní aktivity nebyly ve všech třídách střídány tak, aby žáci alespoň měnili pracovní polohy. Jednotlivé fáze výuky byly za sebou logicky řazeny, ne ve všech zhlédnutých vyučovacích jednotkách byl čas efektivně využíván. S výjimkou dvou vyučujících bylo učivo interpretováno správně, příklady při výkladu byly v celku promyšlené a funkční. Grafická úroveň zápisů na tabuli i vedení zápisů v žákovských sešitech byly na dobré úrovni. Žáci prokazovali aktivitu a snahu, projevíli dobré znalosti. Učitelé vedli žáky k vhodným pracovním návykům, při hodnocení žákovských výkonů většinou vyjadřovali pozitivní postoje, i když činnosti většinou nebyly spojeny s dílčí nebo shrnující klasifikací.

Ne ve všech hodinách byli žáci aktivizováni vstupními motivačními metodami, ani další posilování pozornosti při změnách činností nebylo pravidlem. V této problematice byly mezi vyučujícími značné rozdíly. Žáci byli učiteli kontrolováni a opravováni, mohli si také zpětně porovnat výsledky. Analýza chyb byla většinou prováděna po ukončení každého ústního nebo písemného projevu, žáci byli vedeni ke zdůvodňování správných tvarů. Didaktické zásady byly v celku respektovány, největší problémy byly v dodržování principu názorné výuky a se zásadou individuálního přístupu.

Dohodnutá pravidla jednání byla žáky, tak učiteli vždy přijata. Žáci měli možnost vyjádřit vlastní názor, ne ve všech hodinách však byly připraveny podmínky pro jejich souvislý slovní projev a pro podnětnou interakci. Vyjadřování vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla většinou velmi dobrá. Totéž se týkalo i jejich neverbálních projevů. Až na jednu výjimku, kdy se jednalo o nadbytečné mentorování a jízlivost, byla u ostatních vyučujících znatelná snaha o pozitivní a citlivý přístup k žákům a o jejich osobnostní respektování.

Kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u žáků převládal kladný vztah k výuce i k učitelům.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako průměrná.

Matematika

V průběhu inspekce byla sledována úroveň výuky ve dvanácti hodinách 2. až 9. ročníku a hospitace se uskutečnily u všech vyučujících. Časová dotace matematiky je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Na 2. stupni je v šestém ročníku posílena o jednu hodinu týdně nad minimální hranici. V letošním školním roce není k rozvoji individuálních matematických dovedností a zájmů žáků využito nabídky nepovinných a volitelných předmětů. Kontrolou časově tematických plánů učiva se prokázala odlišná kvalita plánování výuky ve prospěch vyučujících 2. stupně. Zejména u nekvalifikovaných pedagogů se prokázala formálnost práce s tematickými plány a přílišná vazba na užívané učebnice. Příмым důsledkem je časté zařazování rozšiřujícího učiva, případně učiva nad rámec osnov příslušného ročníku. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickou poruchou učení, zohlednění však bylo sledováno v jediném případě na prvním stupni. Bezprostřední příprava na vyučování se zaměřovala na stavbu a organizaci hodiny z pohledu práce učitele, méně na výběr vhodných žakovských činností. Pozitivně byla vnímána soustavnost výuky s vřazováním prvků zpětné vazby, méně byla zohledňována zásada názornosti.

Výuku na druhém stupni zabezpečují tři vyučující s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí, na 1. stupni výše citovanou vyhlášku „odborné a pedagogické způsobilosti“ splňují pouze tři vyučující. V hospitovaných hodinách nekvalifikovaných pedagogů se projevil nedostatek v plánování a řízení výuky jako důsledek formálního odborného a metodického vedení.

Učitelé ne vždy umožňují trvalý přístup žáků k základním učebním pomůckám (např. k číselné ose, modelům těles, tabuli čísel, přehledům vzorců) tím, že umístí do kmenové učebny, kde výuka probíhá. Tradičně je podnětější prostředí v nižších ročnících. Materiální zabezpečení výuky předmětu není optimální, stávající pomůcky již potřebám výuky zcela nevyhovují. V samotné výuce se účelné užívání učebních pomůcek lišilo podle zkušeností a metodické zdatnosti jednotlivých vyučujících. V průběhu inspekce bylo minimálně shlednuto užití audiovizuální techniky (např. zpětného projektoru), práce s výpočetní technikou nebyla realizována vůbec. S celkovým stavem koresponduje i vybavení učebnicemi. Na 1. stupni jsou k dispozici převážně učebnice z nakladatelství Fortuna, doplněné příslušným pracovním sešitem. Pro žáky v 6. ročníku byly zakoupeny nové učebnice a pracovní sešity z nakladatelství Nová škola, v ostatních ročnících jsou zatím staré a stávajícím osnovám již neodpovídající učebnice z nakladatelství SPN a Fortuna. K procvičování učiva byly pořízeny sbírky úloh z jiných nakladatelství (např. Prométheus a Kvarta).

Převažovaly hodiny klasického typu, kdy frontální výuka byla vedena základními vyučovacími metodami – výkladu s rozhovorem, písemné samostatné práce a společného řešení vzorového příkladu. Tímto byla rozvíjena mechanická paměť, logický úsudek a prostorová představivost. Až na výjimky neumožňoval zvolený systém výuky diferenciaci směrem k talentovaným či zaostávajícím žákům volbou obtížnosti, případně odlišným množstvím zadávaných příkladů. Společný postup řešení nerespektoval individuální tempo, které vyhovovalo spíše potřebám a možnostem průměrně nadaných žáků. Pouze ve dvou případech na 1. stupni byla shlednuta skupinová práce s prvky kooperativního učení vyžadující vzájemnou spolupráci žáků. Didaktická zkušenost kvalifikovaných pedagogů se projevila vhodným kladením problémových otázek a společným hledáním alternativních řešení. Organizace hodin málo respektovala psychohygienické požadavky a potřeby žáků různých věkových kategorií. Scházely relaxační činnosti např. organizovaný pohyb, odregování formou hry či soutěže. Efektivita využití času byla u jednotlivých vyučujících rozdílná, její úroveň záležela na

aplikované metodě a její spojitosti s cílem hodiny. Častými příčinami celkového snížení účinnosti hodiny byly např. soustředění pozornosti na práci s jediným žákem, zařazování aktivit přímo nesouvisejících s cílem hodiny a obsahem probíraného učiva, zdlouhavé motivační činnosti, zdlouhavé vyhodnocování samostatné práce žáků. V několika málo případech se objevila nesprávná interpretace odborné terminologie.

Vstupní motivační metody se neuplatňovaly s dostatečnou přesvědčivostí. Mnohdy byl namísto podnětného uvedení cíle hodiny pouze krátce oznámen očekávaný průběh hodiny či téma učiva. Z dalších metod vedoucích k podpoře zájmu o výuku převažovalo navozování problémových situací, vstupní soutěže a motivační rozhovory. Často užívané jednotvárné motivační výzvy nenašly patřičnou odezvu. Pouhé sdělení matematické zákonitosti učitelem namísto jejího hledání, vyvozování a následné zobecnění konkrétních zjištění nepůsobilo na žáky dostatečně motivačně. V průběhu samostatné práce učitelé poskytovali potřebnou individuální pomoc a ověřovali pochopení učiva a správnost postupů. Žáci měli k dispozici okamžité zpětné informace o vlastní úspěšnosti a byli tak vedeni k sebekontrolě i sebehodnocení. Scházelo slovní hodnocení za správná řešení a dílčí úspěšnou aplikaci matematické dovednosti. Žáci mají každoročně možnost účastnit se matematických soutěží ve své věkové kategorii (např. Klokánek, Skrblíkův dukát, Pythagoriáda apod.) s případným postupem do okresního kola.

Přirozené reakce žáků potvrzovaly zavedený způsob jednání a řízení hodiny jasnými a srozumitelnými pokyny učitelů, jejichž vystupování bylo klidné a kultivované. Osobnosti žáků byly jimi respektovány, pouze v jediném případě byly směrem k několika jednotlivcům užitý nevhodné poznámky. Úroveň vzájemné komunikace byla velmi dobrá, vzájemná interakce učitel-žák nebyla dostatečně podpořena emocionálními prvky. Ve snaze udržet tempo výuky byl omezen prostor pro diskusi a formulace otázek předpokládala pouze krátké, faktografické odpovědi. V průběhu hospitací nebylo zaznamenáno negativní chování žáků.

Celkově je kvalita výuky matematiky hodnocena jako průměrná.

Přírodovědné předměty

Podle předloženého učebního plánu realizovaného vzdělávacího programu byla týdenní hodinová dotace pro prvouku a přírodovědu dodržena. Fyzika je vyučována v 6. ročníku v jedné hodině, v ostatních ročnících dvě hodiny týdně. Přírodopis je dotován dvěma hodinami až na 9. ročník, kde byla stanovena nejnižší možná dotace. V 9. ročníku je stanovený minimální počet hodin výuky obou předmětů dodržen. Tematické plány byly zpracovány v souladu s osnovami a mají rozdílnou úroveň i použitelnost. Často schází časová rezerva pro opakování učiva, do celků nejsou vřazeny laboratorní práce. V učivu prvouky jsou zařazena témata výchovy ke zdraví i dopravní výchovy. Návaznost učiva jednotlivých ročníků je zajištěna. V bezprostřední přípravě lze na 1. stupni pozorovat silnou vazbu na učebnice, což mnohdy vede k rozšiřování tématu a zbytečnému zatěžování žáků. Učivo, které bylo obsahem hospitovaných hodin odpovídalo osnovám, výukový cíl převážně přiměřený možnostem žáků. Je zaveden volitelný předmět přírodovědná praktika, v 7. ročníku se zaměřením na přírodopis, v 8. ročníku na přírodopis a fyziku a v 9. ročníku na chemii. Svůj specifický zájem mohou žáci uplatnit i při práci v přírodovědném kroužku, případně v úzce specializovaném kroužku rybářském.

Z sedmi vyučujících sledovaných předmětů mají pouze dva požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost, tři dálkově studují učitelství pro 1. stupeň. Tím dochází k porušení výše citované vyhlášky o „odborné a pedagogické způsobilosti“. Ve všech hodinách nekvalifikovaných pedagogů se projeví nedostatky, jako důsledek absence systematického metodického vedení a hlubší znalosti didaktiky, metod a zásad vyučování.

Výuka přírodovědy a prvouky na 1. stupni probíhá v kmenových učebnách. Odborné pracovní slouží žákům 2. stupně a jejich technické vybavení (rozvody plynu, elektriny, vody, digestoř, didaktická technika) odpovídá potřebám výuky. Pracovní prostředí dotváří nástěnné pomůcky a rozšiřující informace k učivu. Učebnice, se kterými žáci i učitelé v hodinách pracují jsou staršího vydání, na 1. stupni převažuje nakladatelství Alter. Ve 4. a 5. ročnících jsou nové učebnice nakladatelství Pansofia. Na 2. stupni jsou k dispozici tituly z r. 1989, ale i starší (např. fyzika 6. ročník r. 1988, přírodopis 8. ročník r. 1983). Podle ředitelky jsou příčinou pomalé obměny učebnic, scházejících metodických materiálů a nedostatku učebních pomůcek omezené finanční možnosti školy. V odborných pracovních učitelé aktuálně využili v hodinách didaktickou techniku.

Hospitace se uskutečnily v šesti vyučovacích jednotkách tříd 2. – 9. ročníku. Obecně nutno konstatovat nedostatky ve stavbě hodiny a menší promyšlenost žakovských činností. Asi polovina učitelů stanovila cíl hodiny odpovídající možnostem žáků dané třídy a správným časovým rozvržením činností efektivně využila vyučovací čas. Vyučovací jednotky měly klasickou stavbu, v jednotlivých fázích převažovaly standardní postupy jako výklad učiva, rozhovor a řízená samostatná práce. Otázky kladené při rozhovoru byly často velmi jednoduché a málo stimulovaly myšlení žáků. K názornosti výuky přispívaly vhodné metodické pomůcky, avšak z celkového pohledu byli žáci orientováni na přejímání hotových poznatků a jednostrannou metodu poznávací činnosti. Pouze jedna vyučující volila i jiné organizační formy a to skupinovou práci a práci dvojic. Výjimečně se žáci výrazně aktivně podíleli na sebevzdělávání např. při práci s textem v nižším ročníku, řešení aplikačních situací, ověřováním učiva, kdy žáci prokazovali orientaci v systému. Podíl samostatné práce s navazující zpětnou vazbou byl dostatečný, její efektivitu zpravidla snižovalo řešení téhož úkolu jedním žákem u tabule. Nedostatek pedagogických zkušeností a s tím související schopnost odhadu délky žakovských činností byly v závěru hodiny příčinou časového deficitu nebo naopak.

K úvodní motivaci učitelé využívali obsahovou náplň hodiny, pestré formy opakování učiva, připravené referáty a zajímavé učební pomůcky. Znalosti žáků si ověřovali frontálně (opakováním pojmů), písemně (pracovní listy, aplikačními úlohami) a ústním zkoušením se závěrečnou klasifikací výkonu. Kladené otázky byly zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí, na aplikaci učiva, ale sledovaly i pamětní zvládnutí. Úkoly, které žáci řešili písemnou formou, byly opravovány společně bez následného hodnocení. V některých hodinách učitelé vzbuzovali aktivitu žáků průběžně dílčími otázkami, motivačně působily demonstrační pokus, změna pracovního místa, ověřování teoretických poznatků o životních funkcích, práce s různými informačními zdroji (Atlasem zvířat, s materiály, které jsou součástí výzdoby pracovní, s didaktickou technikou). Slovní hodnocení žakovských výkonů a pozitivně působící podněty (pochvala, vyzvednutí aktivity či dílčího úspěchu) byly aplikovány výjimečně, stejně jako závěrečné hodnocení výsledků vyučovacích činností s ohledem na cíl hodiny. S didaktických zásad byla respektována zejména zásada spojení teorie s praxí, s přihlédnutím k metodám ne vždy zásada aktivity (scházel problémový způsob výuky, aktivizující metody, individuální přístup formou přiměřeně náročných požadavků).

Výuka měla klidný, pracovní charakter. Žáci respektovali učitele, kteří zavedeným způsobem organizace přejímali výrazně řídicí úlohu. V dostatečné míře však nebyla vedena komunikace učitel - žák a žák - žák ve smyslu diskuse k učivu. Formulace otázek vedla k jednoduchým, stručným odpovědím. Verbální a neverbální projev vyučujících byl převážně pohotový a na dobré úrovni. Z klidného vystupování učitelů a reakcí žáků lze usuzovat na přirozenou autoritu a pozitivní vzájemné vztahy učitel-žák, bez výraznějšího emocionálního podtextu.

Kvalita vzdělávání v přírodovědných předmětech je hodnocena jako průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výuky byla hodnocena jako průměrná, stejně jako podmínky, ve kterých probíhala. V oblasti organizace a užitých vyučovacích forem a metod převládaly rutinní metody založené na frontálním vyučování. K udržení zájmu a posílení aktivity mladších žáků nebyla dostatečně promyšlena průběžná motivace. Také organizace, metody, formy, motivace, interakce a komunikace byly celkově posouzeny jako průměrné.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

V dokumentu Záměry ve vývoji školy na období do roku 2002 zpracovala ředitelka dlouhodobé úkoly v oblasti výchovně-vzdělávací, personální a materiální. Prioritní úkoly vycházejí ze znalosti potřeb a možností školy a kvalitní analýzy stávající situace. Plán práce na školní rok 2000/2001 je přehledem konkrétních úkolů a prostředků jejich realizace v oblasti výchovně-vzdělávací, organizace a provozu, metodické činnosti, vzdělávání pedagogických pracovníků, mimoškolní práce, spolupráce s rodiči a materiálně-technických podmínek, konkrétní. Jeho součástí jsou i plán kontrolní a hospitační činnosti, výchovného poradce, přehled práce školní družiny a klubu. Nejméně propracovaný je okruh výchovně-vzdělávacích činností. Měsíční plány pouze aktualizují a termínově upřesňují akce, úkoly ročního plánu se zde neobjevují. Plánování je pojato jako celek včetně vymezení základních cílů, avšak s ohledem na vlastní realizaci je formální. Schází průběžná komunikace se spolupracovníky, zpracovávání a vyhodnocování informací a zpětná vazba.

Koncepční a plánovací činnost výchovně-vzdělávacího procesu vychází z výše uvedeného učebního dokumentu Základní škola. K dělení hodin dochází (kromě již jmenovaných předmětů) při výuce pracovních činností, cizích jazyků a volitelných předmětů. Využívání jeho flexibility potvrzuje pět volitelných předmětů pro žáky 7. – 9. ročníku (alespoň dva pro každý ročník) a tři nepovinné předměty (zvláště pro žáky 1. a 2. stupně). Při tvorbě nabídky je prioritou využít personální a materiálně-technické podmínky školy ve směru zájmu žáků (hudebně-pohybová výchova, ruský jazyk, technické práce) a posílit výuku některých předmětů (konverzace v anglickém jazyce, přírodovědná praktika). Žáci mohou dále rozvíjet své zájmy rámci školního klubu (12 zájmových kroužků) a školní družiny (3 zájmové kroužky).

Pro 21 žáků se specifickými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány. Nápravu provádí v době mimo vyučování dvě učitelky-důchodkyně, které absolvovaly odborné kurzy zaměřené na reedukaci poruch učení. Koordinace vzájemného působení učitelů provádějících nápravu a vyučujících je v kompetenci ředitelky.

Organizování

S organizací školy seznamuje ředitelka své spolupracovníky ve zmíněném plánu práce (část Organizace a chod školy). Sama přímo řídí vzdělávací proces na 1. stupni a v humanitních předmětech, výchovného poradce, školní družinu, a klub. Prostřednictvím svého zástupce pak vzdělávací proces v přírodovědných předmětech, provoz, organizační a administrativní záležitosti, včetně hospodaření. Kromě již zmiňovaných metodických orgánů zde působí předmětová komise cizích jazyků, aktiv třídních učitelů, pět vedoucích a tři uvádějící učitelé.

Metodické orgány garantují účast v soutěžích a spolupodílí se na vytváření materiálně-technického zázemí výuky. Hlavní úkoly, na něž by se měly metodické orgány zaměřit, uvedla ředitelka v ročním plánu a týkají se především organizace výuky, forem a metod práce. Zpracovala i kompetence členů. Znalost problematiky potvrdila i inspekční zjištění. Vlastní plány jsou pouze harmonogramem akcí, které je nutné zajistit.

Roční plán práce, Režim školy (pro žáky a pro učitele) podávají instrukce k provozu a seznamují se základními pravidly vzájemných vztahů učitel-žák. Dokumentace upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti je vedena a podle potřeby zveřejněna. V dokumentaci vedené třídními učiteli byly zjištěny formální nedostatky, na které byla ředitelka upozorněna (např. jako dokument vedena kopie katalogového listu, neúplné informace v protokolu opravné zkoušky, neúplné informace v třídním výkazu) a do doby předání inspekční zprávy byly odstraněny. Úroveň zápisů mnohdy neodpovídá významu úředního dokumentu. Řád školy vhodně uvádí povinnosti žáků i jejich práva daná Úmluvou o právech dítěte a poskytuje zásadní informace pro rodiče. Je stejně jako organizace vyučování a přestávek v souladu s vyhláškou č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Začátek vyučování je stanoven na 7:30 hodin z důvodů dojíždění žáků.

K přenosu informací slouží provozní porady a pedagogické rady, písemné materiály jsou vyvěšovány ve sborovně. Učitelé mají k dispozici počítače v učebně informatiky a Internet, zájem o seznámení s těmito zdroji informací je individuální. Ochrana osobních dat je zajištěna. Žáci získávají potřebné informace prostřednictvím třídních učitelů a výchovného poradce, který aktuální písemné materiály vyvěšuje na nástěnce v prostorách chodby. Informace rodičům škola zajišťuje klasickými prostředky např. třídními schůzkami (na přání rodičů třikrát ročně), zpravodajem se základními informacemi o škole, žákovskými knížkami, konzultačními dny výchovného poradce, články v místním Zpravodaji obce. Podle ředitelky se spolupráce se Sdružením rodičů v posledních dvou letech zlepšila v souvislosti se změnou vedení organizace. Zaměřuje se na mimoškolní akce dětí. K pozitivním změnám ve vzájemné spolupráci s radou školy nedošlo a skutečnost, že rada školy se v letošním školním roce (podle informací jedné členky) zatím nesešla, potvrzuje formálnost její existence. Škola se prezentuje především aktivitami školní klubu který zabezpečuje činnost 12 různých zájmových kroužků ve 24 skupinách a organizuje sportovní a společenské akce pro žáky i rodičovskou veřejnost (např. akademii, sportovní den, Den Země, Vánoční jarmark a další). Také v rámci školní družiny pracují 3 kroužky pro 5 skupin dětí a jsou pořádány společné akce např. Drakiáda, velikonoční výstava, keramika pro děti a jejich rodiče. Rada žáků působí v pěveckém sboru Skřivánek, který dosahuje významných úspěchů v soutěžích a důstojně reprezentuje školu i prostřednictvím veřejných koncertů.

Výroční zpráva za školní rok 1999/2000 je zpracovaná v souladu s §17 e odst. 2, 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva byla ředitelkou předána 7. září 2000 radě školy a do 8. listopadu 2000 jí nebyla projednána. Poté byla ředitelkou zaslána zřizovateli. Zpráva je přehledná, podává dostatečné množství informací a má vypovídací hodnotu, která však není v závěru využita k sebehodnocení.

Kvalitu a včasnost rozhodnutí ředitelky nelze, vzhledem k nedostatku písemných podkladů, posoudit. V klimatu školy zatím nejsou zřetelné změny, ve smyslu kooperace a vzájemné spolupráce učitelů, sociální vztahy jsou nevyrovnané, kolektiv je názorově nejednotný. Spolupráce s ředitelkou, případně učiteli ze Základní školy v Jeseníku nad Odrou, jejichž žáci zde pokračují ve školní docházce sleduje bezproblémovou návaznost výuky v oblasti materiální i metodické. Spolupráce s radou školy je zmíněna dále, spolupráce se zřizovatelem je na úrovni, kterou vyžadují právní normy.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy tvoří ředitelka a její zástupce, nově jmenovaný od letošního školního roku. Způsob vedení lze charakterizovat jako přiměřenou reakci na problémy vyplývající z běžného provozu školy. Při řízení zaujímá ředitelka jen poradní roli. Podřízeným ponechává značnou nezávislost a předpokládá kvalitní práci i zodpovědné plnění úkolů, kterými byli jednotliví členové kolektivu pověřeni. Výchovný poradce je pouze členem širšího vedení stejně, jako vedoucí poradních orgánů. Společné porady jsou svolávány třikrát ročně, ale ani tehdy se jich neúčastní všichni zástupci. Škola je tak řízena v jednotlivostech a jako celek nepůsobí řízení funkčně.

Z hlediska stylu je řízení velmi demokratické, ředitelka neklade důraz na dokladování plánovaných činností a neprovádí důslednou kontrolu jednotlivých činností. Základním nástrojem řízení jsou porady se zástupcem ředitele, provozní porady a pedagogické rady. Z předložených zápisů je zřejmé, že se zabývají i výsledky práce školy v oblasti mimovyučovací a mimoškolní a organizačními záležitostmi.

V zájmu pozitivního vývoje školy si stanovila ředitelka jako hlavní úkol vytvořit kolektiv kvalifikovaných pedagogů. To, že si pět učitelů doplňuje, případně rozšiřuje svou kvalifikaci (tři studují dálkově učitelství pro 1. stupeň, výchovný poradce zahájil kvalifikační studium, další učitel si rozšiřuje odbornost), svědčí o postupné realizaci stanoveného cíle. V současné době mají z osmi vyučujících na 1. stupni pouze tři požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Jedna učitelka má kvalifikaci pro výuku na 2. stupni (aprobace český jazyk-hudební výchova). Na 2. stupni vyučuje fyziku a matematiku učitelka s požadovanou kvalifikací pro školy II. cyklu, další vyučuje bez odborné způsobilosti 4 hodiny českého jazyka. Kromě německého jazyka, tělesné výchovy a praktických činností všechny předměty vyučovány se 100% aprobovaností. Plánováno je další vzdělávání učitelů ve směru nových organizačních metod a forem práce a náprav specifických poruch učení. Učitelé jsou iniciativní ve směru naplňování volného času žáků (jako vedoucí zájmových kroužků), přípravy a organizování sportovních a znalostních soutěží na úrovni školy až okresu. Podrobný výčet uvádí výroční zpráva. Vedení nekvalifikovaných učitelů je plánováno a formálně realizováno prostřednictvím uvádějících učitelů. Stanovením dvojic nekvalifikovaný a uvádějící učitel a zpracováním podmínek vzájemné spolupráce, vytvořila ředitelka odpovídající předpoklady. Teoretická příprava není pověřenými učiteli dále konkretizována a systematicky realizována. Podle zúčastněných subjektů lze hovořit o příležitostné diskusi ke konkrétnímu učivu, probíhající v rámci denní komunikace. Plánované vzájemné hospitace se v letošním roce zatím neuskutečnily. Kontrola výsledků této činnosti prováděná není.

Ředitelka zpracovala kritéria pro stanovení výše nadtarifních složek platu a pracovníci jsou s nimi seznámeni. Hodnocení provádí při příležitosti stanovení osobního platu formou pohovoru. Využívá i morální stimulaci, zpravidla bezprostředně po úspěšně proběhnuté akci. Sebehodnocení provádí škola částečně na pedagogických radách. Systém pravidelného sebehodnocení vytvořen není. Na závěrečné pedagogické radě provádí ředitelka hodnocení uplynulého školního roku, dalším materiálem, kde škola provádí sebehodnocení je výroční zpráva.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka zpracovala plán kontrolní a hospitační činnosti, který sleduje plnění všech úkolů souvisejících s provozem školy, vedením dokumentace (povinné i žákovské) a prací nekvalifikovaných učitelů. Zaměření hospitací je konkrétní, sledovány mají být podmínky, učivo i metody organizace. Plán není v rámci vedení koordinován, dále upřesňován a jak

prokázala inspekce, je realizován pouze částečně. Již popsaná inspekční zjištění potvrzují nedůslednost kontroly a zcela nefunkční zpětnou vazbu. Nedostatečná je z důvodů personální skladby rovněž kontrola přímé vzdělávací práce učitelů (průměrně tři hospitace za měsíc). Vlastní hodnotící nástroje k posouzení kvality výstupů učení jsou zpracovány v hlavních předmětech (český jazyk, matematika) pro všechny ročníky 2. stupně. Výsledky slouží vyučujícím, analýza je předávána i vedení školy, které tak postupně získává přehled o práci jednotlivých učitelů. Odpovídající opatření zatím nebyla přijata. Kontrolní mechanismy se jeví méně funkční i např. ve směru ověřování rozsahu písemné domácí přípravy žáků, úrovně písemného projevu žáků, frekvence známek zapsaných v žákovských knížkách, využití učebních pomůcek a didaktické techniky apod.

Hodnocení kvality řízení

V plánování se projevuje pojetí funkce ředitele jako tvůrce koncepce a přípravy podmínek, styl řízení je směrem k realizaci málo důrazný. Organizační struktura je vzhledem k velikosti školy rozsáhlá, neproказuje svou nezbytnost, neboť není účinně využívána.

Na základě posouzení úrovně zajištění jednotlivých oblastí řízení a správy školy je plánování hodnoceno jako velmi dobré, organizování jako průměrné, vedení, motivace a kontrolní mechanismy jako pouze vyhovující.

Celkově je kvalita řízení hodnocena jako průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zařazení do sítě škol čj. 837/79/97-17 ze dne 28. listopadu 1997,
- Záměry ve vývoji školy na období do roku 2002,
- Plán práce pro školní rok 2000/2001 a jeho přílohy (plán kontrolní a hospitační činnosti, návrh obsahové náplně práce metodických orgánů),
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. – 9. ročníku navštěvujících školu ve školním roce 2000/2001,
- učební plán školy a tematické plány sledovaných předmětů zpracované pro školní rok 2000/2001,
- dokumentace upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti (rozvrhy hodin, Režim školy-povinnosti učitelů, povinnosti žáků)
- záznamy z pedagogických rad,
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně podkladů),
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000,
- personální dokumentace pedagogických pracovníků vyučujících sledované předměty,
- podkladová inspekční dokumentace pro základní školy.

ZÁVĚR

Doporučení

- zvýšit podíl poradních orgánů na řízení školy; využívat přidělené kompetence, v rámci činnosti metodických orgánů zajistit zvýraznění pedagogické a didaktické stránky výuky,
- zaměřit další vzdělávání učitelů na zvládnutí klíčových kompetencí učitele a nové trendy ve vyučování, zařadit problematiku současného přístupu k vyučování a uplatňování nových forem a metod práce,
- vytvořit koordinovaný kontrolní systém; zaměřit se na přímou kontrolu vzdělávacího působení učitelů i na vedení dokumentace,
- zvýšenou pozornost věnovat informacím získaným zpětnou vazbou, zkvalitnit přenos informací v linii vedení školy-poradní orgány-učitelé, systematicky pracovat s nekvalifikovanými a méně zkušenými učiteli,
- klasické vyučovací metody doplňovat aktivizujícími formami učení; uplatňovat diferencované postupy a formy práce, které zvyšují podíl žáků na vlastním vzdělávání a možnost reálně dosažitelných výsledků podle individuálních možností,
- obnovit fond učebnic, vytvořit ucelenou řadu jednoho nakladatelství.

Základní škola v Suchdole nad Odrou naplňuje základní požadavky realizovaného vzdělávacího programu v oblasti plánování, hodinové dotace výuky a souladu obsahu učiva s osnovami. Bylo zjištěno porušení vyhlášky „o odborné a pedagogické způsobilosti učitelů“. Materiálně-technické podmínky jsou průměrné, vybavení počítačovou technikou je dostačující, širšímu využívání brání u části učitelů jejich nepřipravenost na tuto práci. Závažnějším nedostatkem je pomalá obnova učebnic. Výuku na 1. stupni provádí převážně učitelé bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti, což se v hodinách projevilo metodickými nedostatky a následně sníženou efektivitou výuky. Metodické vedení je formálně zajištěno.

Pojetí výuky jednotlivými učiteli se projevuje standardními postupy, které preferují. Převažuje frontální výuka, která nevytváří optimální vzdělávací podmínky. Rezervy jsou ve využívání různých forem pozitivní motivace v a zařazování aktivizujících činností.

Plánování práce školy sleduje realizaci koncepčního záměru a tvorbu organizačních podmínek, základní cíle jsou vymezeny. V reálu pak ředitelka preferuje spíše volný průběh událostí aktuální přehled o jednotlivých akcích, málo využívá poradní orgány. Řízení není dostatečně účinné i z důvodů absence provádění dílčího hodnocení. Schází přehledný vnitřní informační systém a zpětná vazba, kontrola je nedůsledná.

Při orientační inspekci nebyly v oblasti čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu zjištěny nedostatky.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu	Mgr. Věra Dufková	V. Dufková
Členové týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová
	Mgr. Pavel Tisovský	Pavel Tisovský

V Novém Jičíně dne 18. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. duben 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Danuše Slováčková

Danuše Slováčková

Předmětem orientační inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad, referát školství, Štefánikova 9, Nový Jičín	2001-05-07	144 101/01-11128
Zřizovatel OÚ Suchdol n/O	2001-05-07	144 102/01-11128

Rada školy prostřednictvím ŘŠ	2001-05-07	144 103/01-11128
-------------------------------	------------	------------------

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány